

в протиріччя. Така невідповідність стосується й Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі КУпАП) – документа, який повинен визначати повноваження контролюючих структур та відповідальність громадян за порушення природоохоронного законодавства.

Ініційовані деякими громадськими організаціями зміни до КУпАП, які прийняті Верховною Радою наприкінці 2010 р. щодо повноважень природоохоронних структур, не тільки не покращили стан цього питання, а навпаки, створили колізію. Ініціатива була направлена, перш за все, на припинення протиправних дій органів рибоохорони по відношенню до рибалок-любителів. Згідно внесених змін до ст. 255 КУпАП рибінспекторів лишили права застосовувати ч. 3 ст. 85, а саме – стягувати з громадян штрафи у розмірі 3-х неоподатковуваних мінімумів доходів громадян на місці скоєння ними правопорушення. Проте, одночасно не були внесені відповідні зміни у ст. 240 КУпАП, яка стосується підвідомчості справ про адміністративні правопорушення органам рибоохорони, що дає їм можливість, фактично, застосовувати ч. 3 ст. 85.

Не менша колізія виникла і для працівників мисливських господарств. Забравши у них можливість застосовувати ч.1 ст. 85 КУпАП, тим самим відкрили мисливські угіддя для безкарного їх знищення браконьєрами, оскільки, після прийнятих змін, егер може притягнути до відповідальності порушника лише в тому випадку, коли протиправні дії ним вчинено повторно. Не зрозуміло у який спосіб реєструвати перше правопорушення і звідки буде відомо, що воно вчинено повторно?

Також виникає питання щодо розширення повноважень служб державної охорони природно-заповідного фонду України, зокрема надавши їм можливість застосування ч. 4 та 5 ст. 85 КУпАП. Це ще одна колізія тому, що дана стаття має відношення до Правил любительського та спортивного рибальства, а згідно п.1.1 цих же Правил їх дія не поширюється на природно-заповідні території. Тому, наприклад, у 2010 р. за нашим поданням апеляційним судом Полтавської області було визнано, що будь-які порушення на території РЛП «Нижньоворсклянський», які пов'язані з рибним браконьєрством, потрібно кваліфікувати за спеціальною ст. 91 КУпАП. Цим самим створено прецедент щодо правильного трактування норм закону суддями, які у переважній більшості випадків займали сторону порушників та виносили оправдальні постанови.

ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНА МЕРЕЖА ТА ПРОБЛЕМИ ЇЇ РОЗБУДОВИ

Попельнюх В.В.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г.Короленка

Відомо, що євроінтеграція України можлива лише за умови досягнення відповідних стандартів у різних сферах економічного та соціального розвитку. Одним з найважливіших пріоритетів для більшості країн єврозони є збереження навколишнього природного середовища. Підтвердженням цього є показник заповідності (відсоток природно-заповідних територій від загальної площі), який у більшості європейських країн становить 15% (середній 13%), тоді як в Україні він втричі нижчий.

У відповідності до рекомендацій Всеєвропейської стратегії збереження біологічного та ландшафтного різноманіття (1995 р.) у 2000 році в Україні був прийнятий Закон України «Про загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки» (далі Програма). Основним завданням Програми є наближення показника

заповідності країни до європейських стандартів, збільшивши його за цей період більш ніж у 2 рази. Але, проаналізувавши виконання Програми за попередні роки зрозуміло, що вона, фактично, носить декларативний характер. Якщо відсоток заповідності станом на 01.09.2000 р. становив 4%, то на 01.01.2012 р. він лише наблизився до 5%. Тобто, за 11 років в Україні вдалось збільшити показник заповідності менше ніж на 1%.

Причин інертності розбудови природно-заповідної мережі декілька: по-перше – складна процедура погоджень з землевласниками та землекористувачами, які, до того ж, побоюються наслідків заповідання (ймовірна заборона сінокосіння, заготівля деревини, випасання худоби, збору ягід та грибів, рибальства тощо), по-друге – досить часто органи місцевого самоврядування просто не бажають долучатись до створення природно-заповідних об'єктів, по-третє – відсутні дієві важелі впливу з боку держави на тих, хто зобов'язаний займатись розбудовою екомережі, але, з різних міркувань цього не робить.

Проте, на нашу думку, основною причиною, яка практично взагалі загальмувала процес реалізації Програми є внесення змін у ЗУ «Про природно-заповідний фонд України» у 2010 році щодо заборони полювання на природно-заповідних територіях (далі ПЗТ). Така норма не тільки не вирішує питання охорони та збереження тваринного світу, а навпаки, посилює напруження у стосунках служб охорони ПЗТ та членів мисливських господарств, угіддя яких розташовані в межах цих територій.

Наразі вже відомі випадки, коли саме з цієї причини, через рішення судів, призупиняється існування створених об'єктів. Не виключено, що лобювання одним з депутатів Верховної ради України питання щодо відміни Указу президента України про створення національного природного парку «Нижньосульський», який організований на території Полтавської та Черкаської областей рік тому, матиме такий же наслідок.

Якщо ж бути до кінця справедливим, то разом з заборною полювання потрібно заборонити й любительське та спортивне рибальство, оскільки ці види діяльності розглядаються як один з видів оздоровлення на ПЗТ [1]. До того ж згідно з ЗУ «Про природно-заповідний фонд України» одним із завдань окремих категорій ПЗФ є саме створення умов для відпочинку та оздоровлення населення.

Крім того є підстави вважати, що любительське рибальство, за певних умов, може нанести більші збитки біорізноманіттю, ніж полювання (цілорічне, масове, ненормоване та практично неконтрольоване рибальство з застосуванням заборонених знарядь; відлов червонокнижних видів; засмічення територій тощо).

На відміну від любительського рибальства – полювання, яке переважно дозволялось в господарських зонах поліфункціональних ПЗТ (НПП та РЛП), проводилось в досить обмежені терміни та на певний видовий склад, тому не могло суттєво впливати на загальний стан збереження біорізноманіття. Навпаки, заборона полювання спровокувала різкий ріст неконтрольованого браконьєрства, якому не можуть протидіяти малочисельні служби охорони природно-заповідних установ.

Література

1. Положення про рекреаційну діяльність у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду України // Наказ Міністерства охорони навколишнього середовища від 22.06.2009, №330.